

Trosbosbes (*Vaccinium corymbosum*)

Foto: Edu Boer

Bron: NVWA

[Trosbosbes](#) is een meerjarige struik die tot 4 meter hoog kan worden. De bladeren zijn donkergroen, 4 tot 8 cm lang en de nerven zijn aan de bovenkant behaard. De plant bloeit met witte, soms iets roze bloemen die urnvormig zijn en vormt eetbare blauwe bessen. De trosbosbes vormt een soortcomplex waardoor de kenmerken sterk kunnen variëren; de plant kan bovendien voorkomen onder verschillende milieuomstandigheden. De plant wordt geteeld voor de productie van blauwe bessen. In het dagelijks taalgebruik wordt de trosbosbes blauwe bes genoemd.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: trosbosbes komt weinig voor. De plant groeit alleen in voedselarme, vochtige tot natte, zure grond zoals natte heide, hoogveenmoeras, bos en langs hoogveenvennen.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Trosbosbes heeft zich in Nederland gevestigd in een aantal hoogveen- en heidegebieden. Voorbeelden daarvan zijn de Deurnsche Peel & Mariapeel en het Fochteloërveen. In deze hoogveen- en heidegebieden kan de trosbosbes zich verder uitbreiden. De plant groeit in enkele jaren uit tot een hoge struik en kan een dicht struikgewas vormen. Daarbij kan de soort andere planten verdringen door competitie. Hierdoor verdwijnen mogelijk ook waardplanten van bijzondere vlinders en kenmerkende diersoorten van hoogvenen. Trosbosbes verbruikt relatief veel water. Door verdamping werkt de soort verdroging van deze kwetsbare ecosystemen in de hand. Hierdoor neemt de veenmosgroei af, en wordt er minder stikstof (atmosferische depositie) door de veenmossen opgenomen. Hierdoor is er meer stikstof beschikbaar voor ongewenste soorten als pijpenstrootje (*Molinia caerulea*) en berk (*Betula* L.) waardoor de bedekking door deze soorten toeneemt. Hierdoor neemt onder andere de verdamping nog meer toe, wat leidt tot een steeds sterkere dominantie van vaatplanten ten koste van het veenmos. Hoogvenen en natte heide herbergen veel zeldzame planten- en diersoorten. Trosbosbes heeft negatieve effecten op het ecosysteem en de biodiversiteit in deze terreinen.

Trosbosbes is een bedreiging voor de Natura 2000-habitattypen vochtige heiden, herstellende hoogvenen en hoogveenbossen.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Er zijn geen aanwijsbare effecten op ecosysteemdiensten.

Overige effecten

Niet van toepassing.

Wat te doen?

De bestrijding van trosbosbes is lastig. Na een verstoring (brand, beschadiging) kan de plant krachtig teruggroeien en uitlopen vanuit de stam of wortelkroon. Afzagen leidt ook tot krachtige hergroei. Wortels die in de bodem blijven zitten, kunnen opnieuw uitlopen. Verschillende beheer- en bestrijdingsmethoden zijn uitgeprobeerd, maar er is nog geen effectieve manier bekend. Een bijkomend probleem bij mechanische bestrijding is de zeer moeilijke begaanbaarheid van het terrein met machines. De plant is wel gevoelig voor onder andere glyfosaat¹.

Kolonisatie van natuurgebieden begint vrijwel altijd vanuit naastgelegen kwekerijen. Het beste zou zijn om binnen een afstand van ten minste 5 km van kwetsbare natuurgebieden, zoals vochtige heiden, herstellende hoogvenen en hoogveenbossen, alleen steriele cultivars te telen, of de planten voor 100% af te schermen tegen vogels. De plant wordt ook door particulieren aangeplant en verwildert vanuit tuinen. Door het dumpen van tuinafval of verspreiding van bessen via bijvoorbeeld vogels, kan de soort vanuit tuinen in de natuur terechtkomen. Daarom zouden particulieren, die wonen in de buurt van kwetsbare natuurgebieden, ook beter geen cultivars met kiemkrachtige zaden aan kunnen planten.

De vestigingskans in natuurgebieden kan beperkt worden door een duurzame verhoging van de waterstanden, waardoor een hoog en stabiel waterpeil nabij het maaiveld wordt bereikt, met name in de lagere delen van een gebied.

De zaden van de trosbosbes kunnen ten minste 8 jaar en mogelijk zelfs 15 jaar in de bodem kiemkrachtig blijven. Bij bestrijding is dus een lange periode van nazorg nodig (10 tot 15 jaar), waarbij nieuwe jonge planten zo snel mogelijk moeten worden verwijderd.

¹ Kijk voor toepassing op de site van het CTGB of het te gebruiken herbicide een toelating heeft.

Meer info over trosbosbes

Oorsprongsgebied

Trosbosbes komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

Habitat

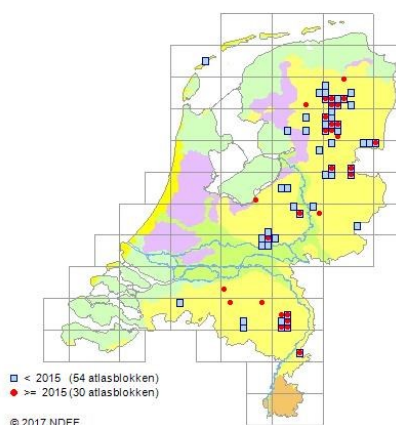
Trosbosbes groeit vooral op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op voedselarme, vochtige tot natte, zure grond. De plant groeit in natte heiden, hoogveenmoerassen, bossen en langs hoogveenvennen.

Introductieroute Nederland

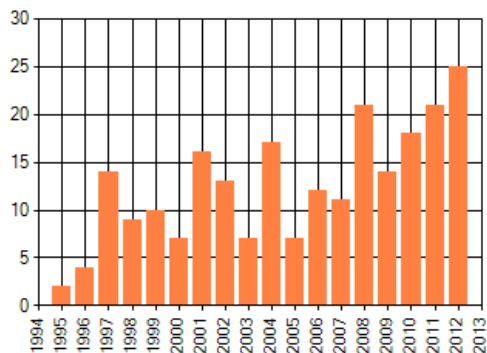
Trosbosbes is in het begin van de 20^e eeuw in Europa en Nederland geïntroduceerd voor de commerciële productie van blauwe bessen.

Aanwezigheid in Nederland

Trosbosbes komt weinig voor. De plant komt met name voor in Drenthe, Gelderland, en Brabant. De plant is verwilderd uit kwekerijen en ingeburgerd tussen 1925 en 1949. Kwekerijen van trosbosbes bevinden zich in de nabijheid van natuurgebieden met hoogveen en natte heide.

Verspreiding van trosbosbes in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Het geschatte aantal atlasblokken (5x5 km) waarin trosbosbes voorkomt per jaar. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Trosbosbes heeft zich al gevestigd in Nederland. De kans op verspreiding is groot. De plant produceert bessen die door vogels en zoogdieren worden gegeten, waardoor de zaden op grotere afstanden worden verspreid. De kans op nieuwe introducties in de natuur is dus groot. De plant vermeerdert zich ook vegetatief, door middel van uitlopers.

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

Risicobeoordeling

Expertpanelbeoordeling 152 invasieve Exoten, 2015. NVWA. [datasupplement 7: planten terrestrisch](#)

Bronnen

Verspreidingsatlas.nl

[Siebel, H. en A. Reichgelt. 2014. Invasieve exoten als bedreiging voor Natura 2000-doelen. Vakblad natuur bos landschap, mei 2014: 16-19.](#)

[Klimkowska, A., Versluijs, R en G. van Duinen, 2013. Effecten van Trosbosbes op het hoogveensysteem van Natura 2000-gebied Mariapeel en Deurnsche Peel en mogelijkheden voor bestrijding van deze invasieve exoot. Stichting Bargerveen, Radboud Universiteit Nijmegen.](#)

[Vijver, M.G en W.L.M. Tamis, 2013. Overzicht van de mogelijkheden voor het inzetten van het chemische bestrijdingsmiddel glyfosaat en biologische bestrijding. Universiteit Leiden, Centrum voor Milieuwetenschappen Leiden.](#)

Laatste update: 12-3-2018